

Ferdinand Seidl in avški meteorit

Matija Križnar

O avškem meteoritu je bila napisana že vrsta prispevkov. Iz pozabe so ga obudili v letu 2008. Takrat sta bila avški meteorit in njegov padec še posebej natančno raziskana in predstavljena na razstavah, predavanjih in v različnih publikacijah. Glede na izjemno gradivo o meteoritu iz Avč bi lahko pomislili, da je bilo odkrito že vse, a smo se motili.

V celotno zgodbo o avškem meteoritu je bil delno vpleten tudi Ferdinand Seidl, takrat učitelj in skrbnik šolske naravoslovne zbirke v Gorici. O Seidlu govori tudi največji poznavalec avškega meteorita dr. Dragan Božič, ki Seidla predstavlja kot nekoga, ki bi lahko vsaj poskrbel, da meteorit obdržijo v

Replika avškega meteorita, ki jo hrani Prirodoslovni muzej Slovenije. Foto: Matija Križnar.

bližnjem Deželnem muzeju v Gorici. Seidl se je zagotovo zavedal, da goriški niti takratni ljubljanski muzej nista bila »primerna« za hrambo takšnih predmetov, predvsem pa nista imela v tistem času strokovnjakov za minerale oziroma meteorite, kot je bil Friedrich Martin Berwerth na Dunaju. Vsekakor je Seidl s tem, da je meteorit prepustil Dunajskemu naravoslovnemu muzeju, naredil le uslugo, verjetno v želji, da se ga ohrani.

Da Seidlu ni bilo čisto vseeno za avški meteorit, smo odkrili pred nekaj meseci pri pripravi in prebiranju arhivskih in drugih virov. Kot smo že omenili, je bil Seidl tudi skrbnik (kustos) naravoslovne zbirke v takratni goriški gimnaziji (realca). Zanimiv zapis smo našli v letnem poročilu omenjene šole za šolsko leto 1909-1910. V njem piše, da je šolska zbirka v tem letu pridobila kot darilo tudi repliko avškega meteorita, izdelano iz mavca. Poleg pa je tudi zapisan datum padca meteorita – 31. marec 1908.

Torej je verjetno Seidl posedoval oziroma

Letno poročilo goriške realke in zapis (podčrtano) o podarjeni repliki meteorita iz Avč. Seidl je naveden kot skrbnik (kustos) zbirke.

izrazil željo, da bi se v bližini Avč ohranil pomnik avškega meteorita, četudi zgolj replika. Na žalost pa danes ne poznamo usode naravoslovne zbirke niti replike meteorita z goriške realke. Zagotovo Seidl, ob vsej svoji skrbnosti in natančnosti, ni namenoma »pozabil« avški meteorit, a ga v vsem njegovem naravoslovnem delovanju pač preprosto ni zanimal, podobno kot ni namenjal večje pozornosti mineralogiji in še nekaterim drugim naravoslovnim temam.

Seidl avškega meteorita ne omenja v svojem rokopisnem učbeniku o geologiji, ki ga je pripravil leta 1914, danes en izvod tega učbenika hrani knjižnica Oddelka za geologija v Ljubljani. V učbeniku nikjer ni mineraloškega poglavja, zato tudi ni želel oziroma mogel omeniti meteorita, seveda pa bi ga lahko v prvih poglavjih, kjer opisuje vesolje. Drug zadržek je verjetno videl v že leta 1909 izdanem geološkem (bolj mineraloškem) učbeniku Leopolda Poljanca, ki pa omenja meteorit iz Avč. In prav Poljanec je tudi na podlagi naših pregledov rokopisa pregledoval Seidlov učbenik in bi gotovo tudi on lahko opozoril Seidla, naj omeni avški meteorit.

Literatura:

- Božič, D., 2008: *Meteorit iz Avč v dolini Soče: 1908-2008. Avče: Športno-kulturno-turistično društvo, Ljubljana: Prirodoslovni muzej Slovenije. 52 str.*
 Božič, D., Božič, Z., Božič, M. L., 2007: »Meteor ali topova krogla«. *Življenje in tehnika, oktober 2007. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije. 40-49.*
Fünzigster Jahresbericht der k. k. Staats-Oberrealschule in Görz über das Schuljahr 1909-1910, 1910: Görz.